

Εξώφυλλο

ISSN: 2944-9391

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ **ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ** ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #248

**ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΠΟΥ
ΔΥΣΚΟΛΕΨΕ ΠΟΛΥ**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΣΑΝΟΣ

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,
τη βδομάδα που πέρασε

1 1984-2023: Πώς ήταν και πώς είναι τα Γιάννενα

ΠΟΣΟ ΑΛΛΑΞΑΝ τα Γιάννενα, την τελευταία τεσσα-
ρακονταετία; Η απάντηση, για όσους-ες έζησαν αυτά
τα χρόνια μπορεί να σημαίνει μια πιο ήπια απάντηση,
καθώς η αλλαγή είναι λιγότερο ορατή όταν τη ζεις.
<https://typos-i.gr/article/1984-2023-pws-htan-kai-pws-einai-ta-giannena>

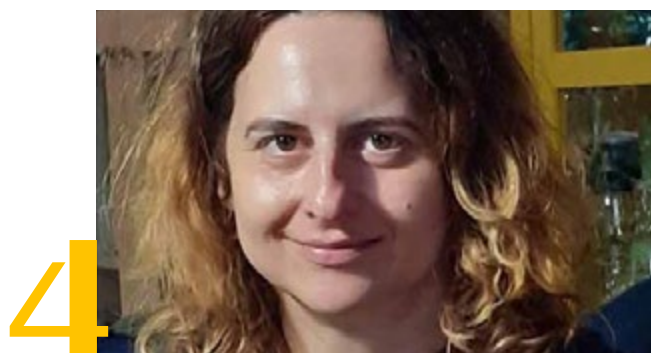
2 Θέατρο ΕΗΜ: Μάλαμας και Θανάσης Παπακωνσταντίνου

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μάλαμας και ο Θανάσης Παπακωνστα-
ντίνου θα επισκεφθούν τον Ιούνιο τα Γιάννενα, για να
παίξουν σε δύο ημερομηνίες, στο υπαίθριο θέατρο της
ΕΗΜ, στον Φρόντζο.
<https://typos-i.gr/article/8eatro-ehm-malamas-kai-8anashs-papakwnstantinoi>

3 Γιάννενα-Αθήνα: Ταξίδι πολυτελείας...

ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ, το ταξίδι Γιάννενα-Αθήνα είναι πανάκριβο
Πανάκριβο, γιατί η βενζίνη ακριβυνε ραγδαία και πάλι, με
τον ερχομό των γιορτινών ημερών, ένα «συνήθειο» που
στην Ελλάδα είναι πλέον σχεδόν δεδομένο. Πανάκριβο για-
τί είναι πανάκριβοι οι σύγχρονοι οδικοί άξονες. Πανάκριβο,
γιατί στην πράξη δεν υπάρχει καμία ουσιαστική παρέμβαση
στην ακρίβεια και ο αρμόδιος υπουργός κραδαίνει σφάγια
στη Βαρβάκειο για να αποδείξει ότι «κάνει δουλειά».
<https://typos-i.gr/article/giannena-a8hna-ta3idi-polyteleias>

4 ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ.: Έβδομη υποψηφιότητα η Κωστούλα Μάκη

<https://typos-i.gr/article/syryza-ps-ebdomh-ypopshfia-boyleyths-8ta-giannena-h-m-kw8toyla>

Αν σας **αρέσει** ο Τύπος Ιωαννίνων, μπορείτε να τον **στηρίξετε**

Ο Τύπος Ιωαννίνων typos-i.gr μπαίνει στα 7 χρόνια ζωής. Το καλοκαίρι του 2023 θα τα κλείσουμε.

Μέχρι σήμερα, οι εργαζόμενοι-ες του Τύπου έχουμε καταφέρει πράγματα που συνήθως χρειάζονται πολύ περισσότερο χρόνο για να γίνουν:

Εδώ μπορείτε να διαβάσετε τις ειδήσεις, γνωρίζοντας ότι θα βρείτε αναλυτικά, έγκυρα στοιχεία, χωρίς «φτηνά κόλπα», με σεβασμό στο αναγνωστικό κοινό, αλλά και σε όσους-ες είναι αποδέκτες της κριτικής.

Οι καιροί είναι δύσκολοι για όλους και όλες. Είναι και για εμάς.

Οι καιροί δεν είναι εύκολοι για ένα ανεξάρτητο μέσο ενημέρωσης, αυτοδιαχειριζόμενο, με κανονικές θέσεις εργασίας, από το οποίο ζούνε -ως μοναδική δουλειά- οι εργαζόμενοι-ες του.

Τι σας αφορούν αυτά; Μπορεί και τίποτα.

Αν όμως νιώθετε ότι σας αφορούν, υπάρχει η δυνατότητα να στηρίξετε τον Τύπο Ιωαννίνων.

Μπορείτε να διαλέξετε κάποια από τις συνδρομές που παρέχονται μέσω της πλατφόρμας Patreon.

Οι συνδρομητές-τριες, μέσω της πλατφόρμας, **έχουν**

πρόσβαση σε υλικό που δεν κυκλοφορεί στο site ή μπορούν να διαβάσουν πρώτα, πχ το Εξώφυλλο, εκεί, πριν αυτό κυκλοφορήσει.

Επίσης, **συμμετέχουν αυτόματα σε κληρώσεις για εισιτήρια θεαμάτων** στην πόλη των Ιωαννίνων.

Κάθε **καινούργια συνδρομή, συνοδεύεται από ένα αντίτυπο του βιβλίου** «Οι αποστάτες, τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι».

Αν το αποφασίσετε, η διαδικασία είναι απλή: Ακολουθείτε τον σύνδεσμο: https://www.patreon.com/TyposI?fan_landing=true

■ Φτιάχνετε έναν λογαριασμό (με τον κλασικό τρόπο, mail-κωδικός)

■ Διαλέγετε τη συνδρομή

■ Πληρώνετε με κάρτα ή paypal

Κατόπιν, μπορείτε να παρακολουθείτε τη συνδρομή σας (και το αποκλειστικό υλικό, τις προσφορές κ.λπ.), είτε από το λογαριασμό σας στο patreon, είτε από την εφαρμογή του patreon, για κινητά.

Εκτός του patreon, ένας ακόμα τρόπος ενίσχυσης είναι το paypal

Εδώ, μπορείτε να καταθέσετε κάποιο ποσό: [paypal.me/sxhma](https://www.paypal.me/sxhma)

Ακόμα όμως και δεν κάνετε τίποτα από όλα αυτά, και πάλι ευχαριστούμε για όλα.

Το Γαρδίκι (Μεγάλο και Μικρό)...

[ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ**]

Μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου, το «Γαρδίκιον» καταγράφεται ως συνοικισμός στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εν έτει 1020, ο συνοικισμός «Μέγα Γαρδίκιον» ορίζεται ως «κοινότης Μεγάλου Γαρδικίου» του νομού Ιωαννίνων.

Το όνομα «Γαρδίκι» αναφέρεται σκέτο, χωρίς Μεγάλο ή Μικρό Γαρδίκι (οι δύο σημερινοί οικισμοί), στο χρυσόβουλο του αυτοκράτορα Ανδρονίκου Παλαιολόγου το 1319. Συγκεκριμένα, γίνεται λόγος για το «χωρίον Γαρδικίν».

Το τοπωνύμιο προέρχεται από σλαβική λέξη που σημαίνει οχυρό, μικρή πόλη.

Ανάμεσα στους οικισμούς Μεγάλο και Μικρό Γαρδίκι, στην κορυφή του λόφου «Καστρί», σώζονται κατάλοιπα τειχισμένης ακρόπολης από την ελληνιστική περίοδο. Η ίδρυση του οχυρωμένου οικισμού-ακρόπολης του Μεγάλου Γαρδικίου, όπως αποκαλείται σήμερα, τοποθετείται στις τελευταίες δεκαετίες του 4ου ή στις αρχές του 3ου αι. π.Χ., στα χρόνια του βασιλιά Πύρρου. Ήταν από τις μία από τις ακροπόλεις που φύλασσαν το λεκανοπέδιο Ιωαννίνων κατά την αρχαιότητα. Η τειχισμένη πόλη ήταν σε ακμή κατά τον 3ο και μέχρι τα μέσα του

2ου αι. π.Χ., οπότε και καταλήφθηκε από τους Ρωμαίους (167 π.Χ.). Μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση, ο οικισμός συνέχισε να κατοικείται.

Αρκετοί επιστήμονες έχουν υποστηρίξει ότι πρόκειται για την Πασσαρώνα, την πρωτεύουσα των Μολοσσών. Οι πρώτες περιγραφές και αποτυπώσεις των ερειπίων της ακρόπολης έγιναν στις αρχές του 19ου αιώνα από διάφορους περιηγητές.

Κατά τους βαλκανικούς πολέμους, στην ακρόπολη έγιναν από τους Οθωμανούς οχυρωματικά έργα –στο πλαίσιο του ευρύτερου οχυρωματικού σχεδιασμού, στον οποίο ανήκουν και τα οχυρά του Μπιζανίου.

Στη νεότερη εποχή, η αρχαιολογική έρευνα εστίασε στην ακρόπολη το 1950. Το 1962, η ακρόπολη χαρακτηρίστηκε αρχαιολογικός χώρος. Οι πρώτες ανασκαφικές έρευνες στον λόφο έγιναν μόλις στις αρχές της δεκαετίας του '90. Με την έλευση της νέας χιλιετίας, ξεκίνησαν οι εργασίες ανάδειξης της ακρόπολης.

ΠΗΓΕΣ

Γεωργία Πλιάκου, Θάλεια Κύρκου, Νίκος Χόινας, *Ο οχυρωμένος οικισμός στο λόφο Καστρί του Μεγάλου Γαρδικίου, Ιωάννινα, 2005*

Οικονόμου Κ., *Τα οικωνύμια του Νομού Ιωαννίνων-Γλωσσολογική εξέλιξη, Ιωάννινα, 2002*

[ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ**]

Στο παραλίνιο μέτωπο της πόλης των Ιωαννίνων, μεταξύ του ΚΕΠΑ-ΒΙ και του πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής, υπάρχει μία έκταση 22 στρεμμάτων η οποία «φιλοξενεί» τις παλαιές στρατιωτικές φυλακές.

Ένας εγκαταλελειμμένος χώρος, ένας «κενός» τόπος σε ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της πόλης, που πρέπει να αποδοθεί σε χρήση στους πολίτες. Τα τελευταία επτά (!) χρόνια, ο Δήμος Ιωαννιτών σχεδιάζει και προσπαθεί να δημιουργήσει έναν κοινόχρηστο δημόσιο χώρο, με πολιτιστική χρήση. Ο επίσημος τίτλος του έργου είναι: «Ενσωμάτωση χώρου παλαιών στρατιωτικών φυλακών στον αστικό ιστό ως κέντρο παροχής αστικών εξυπηρετήσεων».

Το 2018, η πρώην δημοτική αρχή είχε κάνει αρχιτεκτονικό διαγωνισμό προσχεδίων, εξασφαλίζοντας παράλληλα 2,5 εκατ. ευρώ από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», με προϋπολογισμό 2,5 εκατ. ευρώ. Το 2016, είχε προηγηθεί Κοινή Υπουργική Απόφαση των τότε υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών για την παραχώρηση της έκτασης στον Δήμο Ιωαννιτών.

Πού βρισκόμαστε εν έτει 2023; Σε ένα πολύ δύσκολο σημείο. Τα των μελετών δεν έχουν οριστικοποιηθεί ακόμη καθώς εκκρεμεί η γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του υπουργείου Πολιτισμού, η δημοπράτηση του έργου δεν πλησιάζει ακόμη και ο προϋπολογισμός ξεπερνά τελικά τα 7,5 εκατ. ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι το έργο αφορά τη μετατροπή των πρώην στρατιωτικών φυλακών σε ένα εναλλακτικό καλλιτεχνικό πάρκο με ανοιχτούς χώρους, με μόνιμες ή μη καλλιτεχνικές δημιουργίες, με εκθετήρια τοπικών προϊόντων, με χώρους αναψυχής και αθλητισμού κ.λπ.

Τα περισσότερα παλιά κτίρια των στρατιωτικών φυλακών και της ΕΡΤ (η κεραία παρούσα) προβλέπεται να διατηρηθούν και να αποκατασταθούν για τη στέγαση εκδηλώσεων, εκθέσεων και βιωματικών εργαστηρίων, αναψυκτηρίου κ.λπ. Στον υπαίθριο χώρο, προβλέπεται η διαμόρφωση έκτασης για την πραγματοποίηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (μουσική, θέατρο, σινεμά, χορός) και για την ένταξη ήπιων μορφών αθλητικών δραστηριοτήτων, όπως διαδρομές για ποδήλατο και τζόκινγκ, όπως και για υπαίθριους χώρους στάσης, παιχνιδιού, πικ νικ...

Όλα αυτά σύμφωνα με τις μελέτες που υπάρχουν. Μεγάλη σημασία θα έχει όμως η γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων για τον τρόπο διατήρησης των παλαιών κτιρίων. Αν και η οριστική μελέτη και η μελέτη εφαρμογής

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΣΑΝΟΣ

Πρώην στρατιωτικές φυλακές: Επτά χρόνια μετά

για τις παλαιές στρατιωτικές φυλακές βρίσκονται σε εξέλιξη εδώ και τέσσερα χρόνια, ο Δήμος Ιωαννιτών δεν ανέμενε, όπως δείχνουν οι εξελίξεις, πως θα υπήρχε ζήτημα με τις υπηρεσίες του υπουργείου Πολιτισμού. Δεν είναι η πρώτη φορά βέβαια που προκύπτει ζήτημα –αν όχι πρόβλημα. Πριν από ενάμιση χρόνο, προέκυψε ένας δρόμος. Ενώ η μελέτη βρισκόταν σε εξέλιξη, υπηρεσίες του Δήμου... θυμήθηκαν ότι ένας δρόμος που διασχίζει την έκταση, έχει χαρακτηριστεί ως δημοτική οδός. Ο Δήμος Ιωαννιτών περιμένει λοιπόν τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, για να οριστικοποιηθεί η μελέτη και τον προϋπολογισμό. Έναν προϋπολογισμό που έχει υπερδιπλασιαστεί έτσι κι αλλιώς. Το επόμενο βήμα εκ των πραγμάτων είναι η αναζήτηση της επιπρόσθετης χρηματοδότησης από το νέο ΕΣΠΑ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΣΑΝΟΣ

Ένας εγκαταλελειμμένος χώρος, ένας «κενός» τόπος σε ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της πόλης, που πρέπει να αποδοθεί σε χρήση στους πολίτες

Η Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία, με τον επιβλητικό της όγκο, τη δεκαετία του '30. Από το λεύκωμα του Ριζαρείου Ιδρύματος «Ιωάννινα», φωτογραφία Σπύρος Μελετζής

Το ματωμένο Πάσχα του '41 στα Γιάννενα

[ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ**]

«Η βόμβα είχε σκάσει ακριβώς στο κατώφλι της πόρτας του ενός από τα δύο χειρουργεία, αφού τρύπησε στέγη, ταβάνια και πατώματα τσιμεντένια» αναφέρει ο γιατρός Πέτρος Αποστολίδης στο βιβλίο του «Όσα θυμάμαι».

Ήταν Κυριακή του Πάσχα, 20 Απριλίου του 1941.

Τη μέρα εκείνη που γερμανικά αεροπλάνα βομβάρδισαν το 2ο στρατιωτικό νοσοκομείο της πόλης των Ιωαννίνων, που στεγαζόταν σε πτέρυγα της τότε Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας, παρά τον ευδιάκριτο κόκκινο σταυ-

ρό που υπήρχε στην οροφή του κτιρίου. Ένας σφοδρός βομβαρδισμός που έγινε λίγο πριν την υπογραφή της συνθηκολόγησης στο Βοτονόσι και που προκάλεσε ένα μεγάλο σοκ στη γιαννιώτικη κοινωνία. Ένα γεγονός που έχει καταγραφεί στη συλλογική μνήμη των Ιωαννίνων. Πάνω από 50 άνθρωποι σκοτώθηκαν εκείνη την Κυριακή του Πάσχα -γιατροί, όπως ο Ξενοφών Κοντιάδης, καθηγητής Χειρουργικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, και ο διευθυντής του νοσοκομείου, αρχίατρος Γιώργος Μαρκάκης, στρατιώτες, νοσηλευόμενοι και έξι αδελφές νοσοκόμες.

Ο «Τύπος Ιωαννίνων» δημοσιεύει τη γραπτή μαρτυρία ενός ανθρώπου που βίωσε τον βομβαρδισμό. Ο Βασίλης Μπέχλης (1919-2010) κατέγραψε το βίαιο γεγονός του βομβαρδισμού του νοσοκομείου, όπου υπηρετούσε τότε ως στρατιώτης στη Γραμματεία, στο ημερολόγιό του. Τότε ήταν μόλις 22 ετών. Αργότερα, με τη λήξη του πολέμου, θα συνέχιζε την εργασία του ως δάσκαλος. Οι μνήμες του πολέμου όμως, όπως προκύπτει και από τις μεταγενέστερες σημειώσεις του στο ημερολόγιο, τον συνόδευαν σε όλη του τη ζωή.

Το ημερολόγιο του παραχώρησε στον «Τύπο» ο γιος του, ο Πέρος Μπέχλης. Μεγάλη Παρασκευή 18 Απριλίου: Ο Βασίλης Μπέχλης περιγράφει την αγωνία και τον φόβο για την επικείμενη υποδούλωση βάσει των πληροφοριών, αληθινών και μη, που φτάνουν στα αυτιά των κατοίκων: «Λίγες ώρες ελεύθερης ζωής μάς απομένουν ακόμα. Αυτό το καταλαβαίνουμε όλοι, αλλά κανένας δεν θέλει ή δεν μπορεί να το ομολογήσει. Όλοι είμαστε σκεπτικοί και αμίλητοι».

Στο στρατιωτικό νοσοκομείο, οι αδελφές νοσοκόμες στολίζουν έναν επιτάφιο («πού βρήκαν αλήθεια αυτό το κουράγιο;»). Ο παπα-Σπύρος και ο διάκος από τη Μητρόπολη τελούν την ακολουθία. Γίνεται η περιφορά του επιταφίου στους διαδρόμους και τους προθαλάμους του κτιρίου. «Ακολουθούμε όλοι βαθιά συγκινημένοι. Οι νοσηλευόμενοι ανασπώνονταν στα κρεβάτια τους κι έκαναν το σταυρό τους» γράφει.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

«Η Κυριακή του Πάσχα ξημερώνοντας δεν ξεχώριζε σε τίποτα από τις προηγούμενες μέρες, η ίδια νευρική κατάσταση, η ίδια αγωνία, τίποτα δεν μαρτυρούσε την επικείμενη συμφορά. Κατά τις 10 χτύπησε η σειρήνα συναγερμού. Συνθησιμένα πράγματα. Όλη η Μεγάλη Εβδομάδα πέρασε με αλλεπάλληλους συναγερμούς. Αντιαεροπορικά καταφύγια το νοσοκομείο δεν είχε. Όλοι πιστεύαμε πως οι κόκκινοι σταυροί της ταράτσας και της αυλής θα μας προστάτευαν από τους βομβαρδισμούς, σύμφωνα με τους διεθνείς νόμους και τους κανόνες του πολέμου. Άλλωστε και να υπήρχαν καταφύγια, ποιος θα πρωτοέμπαινε σε αυτά; Το προσωπικό θα μπορούσε να το κάνει, αλλά οι νοσηλευόμενοι όχι» γράφει.

Στο κτίριο του στρατιωτικού νοσοκομείου είχαν καθιερωθεί ως πιο ασφαλείς χώροι από βομβαρδισμούς το «καφενείο» κάτω από τη σκάλα, όπως αναφέρει, και τα χειρουργεία. Στο πρώτο, πήγαιναν συνήθως οι στρατιώτες.

Ο τελευταίος συναγερμός: «Δεν πέρασε πολλή ώρα και ξαναχτύπησε η σειρήνα. Τρέξαμε πάλι, ο ένας κοντά στον άλλον, στο 'καταφύγιο' [...]. Είμαστε πάνω από εκατό

άνθρωποι, στριμωγμένοι σε αυτόν τον στενό χώρο.

Σε λίγο ακούστηκε βόμβος αεροπλάνων που πλησίαζαν κι αμέσως οξύ, δαιμονισμένο σφύριγμα σειρήνας που πλησίαζε και απομακρυνόταν.

Παγώσαμε όλοι. Οι ομιλίες και οι ψίθυροι σταμάτησαν. Λουφάξαμε. Κολλήσαμε ο ένας πάνω στον άλλον, με κομμένη την ανάσα. Ο βόμβος των αεροπλάνων και οι συριγμοί των σειρήνων έγιναν τώρα πιο φοβεροί. Πόσο βάσταξε η διακύμανση αυτή, κανείς δεν μπορεί να το ξέρει. Και στη στιγμή, φοβερός κρότος από έκρηξη βόμβας κι αμέσως άλλος, κάπου κοντά μας.

Το κτίριο ταρακουνήθηκε συθέμελα και οι μεγάλοι, αδειανοί και ψηλοτάβανοι χώροι αντιβούησαν. Τα φώτα έσβησαν. Ποιος να μετρήσει τους αιώνες που πέρασαν από πάνω μας και ποιος να περιγράψει την αγωνία μας στους αιώνες αυτούς!»

Η ώρα της κρίσεως: «Μια φωνή βραχνή μα δυνατή τάραξε τη βουβαμάρα μας. 'Νοσοκόμοι... - Τραυματισφορείς... στις θέσεις σας'. Ήταν η φωνή του επιλοχία αυτή. Και κοντά της ερχόταν κι ο ίδιος. Στάθηκε ξαναμένος κι αγριωπός στο άνοιγμα που οδηγούσε στον διάδρομο.

Ένα συρτόηχο βουητό, χωρίς καμία άρθρωση, σάλεψε κυματιστά, σαν τα στάχυα που τα φύσηξε δυνατός αέρας. Όμως η κίνηση δεν έγινε προς το μέρος του επιλοχία, προς την έξοδο. Πήγε αντίθετα.

Όλοι στριμωχτήκαμε προς τον τοίχο πίσω μας.

Προσπαθήσαμε με μια κίνηση σαν από ένστικτο καμωμένη να κρύψουμε τα πρόσωπα μας, από το κοφτερό, το αμείλικτο βλέμμα του επιλοχία. Σκύψαμε τα κεφάλια μας και καθένας προσπαθούσε να χωθεί ανάμεσα στους άλλους.

Ο επιλοχίας κατάλαβε καλά τη σημασία της κίνησης αυτής.

-Τι μαζεύεστε έτσι μωρέ; Δεν ακούτε που σας διατάσσω;

Κανείς δεν κινήθηκε, κανείς δεν έβγαλε άχνα. [...]

Είχαμε γίνει όλοι μια μάζα και κανένας δεν διαμαρτυρόταν για κακοπάθεια από το στρίμωγμα.

Ήταν μια επιθυμία που την υπαγορεύει το ένστικτο. Πιστέψαμε για λίγο πως όσο πιο πυκνή γινόταν η μάζα γύρω από τον καθένα μας, τόσο πιο αδιαπέραστη θα ήταν. Έτσι θα είμαστε πιο ασφαλείς από τον κίνδυνο που μας απειλούσε. Αν ερχόταν το κακό, θάβρισκε πρώτα τον διπλανό μας και ίσως σταματούσε σε εκείνον. Έτσι δεν θάφτανε σε μας.

Έβγαλε τότε ο επιλοχίας με μια γρήγορη κίνηση την ζωστήρα του, έπιασε τις δύο άκρες της με το δεξί του χέρι κι έκανε ένα βήμα μπροστά.

-Ο κόσμος σκοτώθηκε και εσείς μαζεύεστε στην άκρη, στις γωνίες... εμπρός... γρήγορα

στις θέσεις σας.

Ανέμιση μια δύο φορές τη ζωστήρα, κι έκανε μια κίνηση να ορμήσει πάνω στη μάζα. Τότε κάποιοι από μας -μάλλον αξιωματικός ήταν- κινήθηκαν από το λόγο τούτον του επιλοχία, βρήκε τη δύναμη να ρωτήσει. -Μα τι έγινε επιτέλους;

-Τι έγινε... Στα χειρουργεία δεν έμεινε τίποτα κι εσείς μαζεύεστε στις άκρες;

Ένα μακρόσυρτο βουητό, σαν κουρνιαχτός, σηκώθηκε για δεύτερη φορά, μα δεν ξεχώρισε μια λέξη... Στα χειρουργεία... Δεν χρειάστηκε να δουλέψει η ζωστήρα του επιλοχία.

Κι αν είχε πει τον λόγο αυτόν από την αρχή, δεν θα χρειαζόταν δεύτερος. Θα γινόταν ό,τι έγινε τώρα.

Όλη εκείνη η συμπαγής μάζα χαλάρωσε μονομιάς. Τώρα σπρώχνονται όλοι προς την έξοδο. Ένα ρίγος νιώθω να διαπερνά όλο μου το κορμί, από το κεφάλι ως τα δάχτυλα των ποδιών. Μήτε ο φόβος του κινδύνου μήτε το ένστικτο μπορούν να μας κρατήσουν.

Δίπλα μας λίγα μέτρα πιο πέρα, στην ίδια πτέρυγα του νοσοκομείου, ήταν τα χειρουργεία. Εκεί λοιπόν είχαν πέσει οι βόμβες που ακούσαμε πριν λίγη ώρα, κι είχαν ταρακουνήσει όλο το κτίριο του νοσοκομείου [...].

Απ' αυτά λοιπόν τα χειρουργεία δεν έμεινε τίποτα, είπε ο επιλοχίας. Και φυσικά και οι άνθρωποι που βρίσκονταν μέσα, οπωσδήποτε σκοτώθηκαν.

Ποιος τώρα μπορούσε να αρνηθεί το καθήκον του που είναι η βοήθεια που απαιτούν οι δύσκολες αυτές ώρες;

Η συναίσθηση λοιπόν του καθήκοντος που μας είχε αμφοβητήσει επιλοχίας, πριν από λίγες στιγμές, μας έσπρωξε όλους προς την έξοδο. Ελάχιστες μόνο στιγμές χρειάστηκαν για να αδειάσει ο χώρος».

Στη συνέχεια, ο Βασίλης Μπέχλης περιγράφει την εικόνα που αντιμετώπισε στα χειρουργεία, μια «εικόνα φρίκης», μια «σπατάλη αίματος».

Μέσα σε λίγη ώρα, όπως γράφει, το μεγάλο χολ της εισόδου του νοσοκομείου γέμισε με κρεβάτια, στρώματα, φορεία που κατέβαζαν οι νοσοκόμοι και τραυματισφορείς με τους νοσηλευόμενους για να τους μεταφέρουν σε άλλο νοσοκομείο.

«Όλα αυτά γίνονταν με μια σπουδή αγωνίας και φόβου για το διπλό κίνδυνο που μας απειλούσε» αναφέρει. Ο πρώτος κίνδυνος ήταν μια βόμβα που είχε σφηνωθεί στο τσιμεντένιο πάτωμα και δεν είχε εκραγεί. Και ο δεύτερος «τα αεροπλάνα που μπορεί να ξαναγύριζαν για να αποτελειώσουν ό,τι είχαν αφήσει πίσω τους». Το νοσοκομείο άρχισε να εκκενώνεται.

Ανάμεσα στους νεκρούς και έξι αδελφές νοσοκόμες. «Οι τέσσερις από αυτές είχαν το βαφτιστικό όνομα 'Ελένη'. Ο πόλεμος ήταν ανέκαθεν πράξη ανδρική, και οι θάνατος γυναικών από εχθρικά όπλα προξενεί ξεχωριστή εντύπωση και συγκίνηση»...

Τη μέρα εκείνη που γερμανικά αεροπλάνα βομβάρδισαν το 2ο στρατιωτικό νοσοκομείο της πόλης των Ιωαννίνων, που στεγαζόταν σε πτέρυγα της τότε Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας, παρά τον ευδιάκριτο κόκκινο σταυρό που υπήρχε στην οροφή του κτιρίου. Ένας σφοδρός βομβαρδισμός που έγινε λίγο πριν την υπογραφή της συνθηκολόγησης στο Βοτονόσι και που προκάλεσε ένα μεγάλο σοκ στη γιαννιώτικη κοινωνία. Ένα γεγονός που έχει καταγραφεί στη συλλογική μνήμη των Ιωαννίνων.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ & ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ:

Το Open Plan επανέρχεται

Για μια ακόμη χρονιά το Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου επεκτείνει το πεδίο των καλλιτεχνικών του δράσεων πέρα από την καλοκαιρινή περίοδο και τους χώρους στους οποίους εκτυλίσσεται, με τη συνέχιση της άκρως επιτυχημένης πλατφόρμας «Open Plan». Φέτος το «Open Plan» επανέρχεται δυναμικά με ψηφιακές καλλιτεχνικές δράσεις εμπνευσμένες από τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν», καθώς κλείνουν διακόσια χρόνια από τη συγγραφή του κορυφαίου ποιήματος του Διονυσίου Σολωμού.

Με αφορμή την εμβληματική αυτή επέτειο, η φετινή πλατφόρμα «Open Plan» του Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου παρουσιάζει το καλλιτεχνικό εγχείρημα «Freequencies» / «Ελεύθερες συχνότητες», που αποτελείται από τέσσερα αυτόνομα ψηφιακά έργα, αναθέσεις της Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης σε νέους καλλιτέχνες. Τα έργα επιχειρούν να φωτίσουν τη συνομιλία του Διονυσίου Σολωμού με τον Έλληνα του σήμερα και τις αγωνίες του για το τι είναι και τι μπορεί να είναι η ελευθερία στον σύγχρονο κόσμο και στη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση.

Οι δημιουργίες των νέων καλλιτεχνών θα προβληθούν από την ιστοσελίδα aefestival.gr, το Youtube channel και τα υπόλοιπα social media του Φεστιβάλ, αλλά το κοινό θα μπορεί να τα παρακολουθήσει και στο πλαίσιο εκδηλώσεων του καλλιτεχνικού προγράμματος 2023. Το καλλιτεχνικό εγχείρημα συμπληρώνεται από κύκλο συζητήσεων που θα πραγματοποιηθεί στον Ιανό και στην Πειραιώς 260, σε επιμέλεια και συντονισμό του Διονύση Καψάλη, πάνω στα θέματα που ανοίγει ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», πρωτίστως όσα σχετίζονται με την ιδέα και την έννοια της ελευθερίας.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του «Freequencies» / «Ελεύθερες συχνότητες» θα παρουσιαστούν τα έργα:

«Η πατρίδα μου»: working title», κινηματογραφικό έργο μικρού μήκους της Σοφίας Γεωργοβασίλη

Πώς μπορεί να αποτυπωθεί η έννοια του έθνους μέσα από την κινηματογραφική τέχνη σήμερα; Είναι ακόμη επίκαιρη και, αν ναι, ποια η σχέση της με την περίοδο που γράφτηκε ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν»; Σ' αυτό το μικρού μήκους εικαστικό έργο η σκηνοθέτις Σοφία Γεωργοβασίλη φέρνει το ποίημα του Δ. Σολωμού σε διάλογο με μια σύνθεση από δύο γνωστούς πίνακες του Ευγένιου Ντελακρουά, την Ελλά-

δα στα ερείπια του Μεσολογγίου και τη Σφαγή της Χίου, και με τη μουσική του Νίκου Βελιώτη, αναπαριστώντας τα καίρια αυτά ερωτήματα σε ένα κινηματογραφικό tableau vivant. Από 10 Απριλίου στα aefestival.gr & youtube.

«SPRINGTIDE / Μεγάλη παλίρροια», έργο videodance της Χρυσάνθης Μπαδέκα

Όταν η πραγματικότητα παραβιάζει, διαψεύδει και συντρίβει τη δικαιοσύνη, τότε τα πάντα μπορούν να συμβούν. Το σύντομο έργο «SPRINGTIDE», συνδυάζοντας τη γλώσσα του χορού με τον κινηματογράφο, δημιουργεί ένα κινητικό σύμπαν μεταξύ πραγματικού και φαντασιακού, όπου ο έρωτας και το υπερβατικό συναντιούνται με την οργή και τη βία, σε μια ανοιχτή αφήγηση αλληλένδετων, σωματικών επεισοδίων. Από τις 24 Απριλίου στο aefestival.gr & στο youtube.

«Εδώ μέσα εκατοικούσε», έργο videoart / μουσικής της εικαστικού Μυρτώς Ξανθοπούλου και του συνθέτη Πάνου Ηλιόπουλου

Οι δημιουργοί ανοίγουν έναν γόνιμο διάλογο με εργαλεία το βίντεο, τον λόγο και τον ήχο, θέτοντας ερωτήματα γύρω από τη ρευστότητα και τη στερεότητα της έννοιας της ελευθερίας, την αυθαιρεσία και το αναπόφευκτο της γλώσσας, την εντοπιότητα, την ταυτότητα, το μνημείο, την υβριδική φόρμα αλλά και την ίδια τη μεθοδολογία της συνεργασίας όσον αφορά τη μουσική/ηχητική επένδυση του συγκεκριμένου οπτικοακουστικού υλικού. Το έργο θα παρουσιαστεί αρχικά στις 8-14 Μαΐου ως σειρά από instagram stories στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του Φεστιβάλ, και σε δεύτερο χρόνο ως βιντεοεγκατάσταση.

«Με μια κάποια ελευθερία», μουσικοθεατρικό έργο του Θοδωρή Αμπαζή

Έξι συναντήσεις μουσικοθεατρικού αυτοσχεδιασμού, με αφιετηρία στίχους από τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν» του Διονυσίου Σολωμού, που θα βιντεοσκοποούνται και θα αποτελέσουν το βασικό υλικό από το οποίο θα προκύψει το τελικό παραγόμενο. Τέσσερις περφόρμερ και ένας συνθέτης-σκηνοθέτης ερευνούν τα όρια της ατομικής ελευθερίας σε ένα στενά καθορισμένο πλαίσιο. Ο συνθέτης-σκηνοθέτης συμμετέχει στον αυτοσχεδιασμό και κατευθύνει το ensemble σε διαφορετικό σε κάθε συνάντηση μουσικοθεατρικό μονοπάτι. Από τις 18 Μαΐου στο aefestival.gr & στο youtube.

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

«Το Καρναβάλι των Ζώων»

ΤΟ «ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ των Ζώων» του Καμίγ Σαιν Σαν παρουσιάζουν οι μαθητές των τάξεων πιάνου και σαξοφώνου του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων την Παρασκευή 21 Απριλίου, στις 19:30, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής». Η σουίτα θα ακουστεί διασκευασμένη για σαξόφωνο και πιάνο, από τους σπουδαστές του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων, σε συνδυασμό με μαγνητοσκοπημένο κουκλοθέατρο. Στην εκδήλωση, θα ακολουθήσει δεύτερο μέρος με γνωστές και αγαπημένες μελωδίες για σαξόφωνο και πιάνο.

Ερμηνεύουν οι μαθητές της τάξης σαξοφώνου του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων: Αρβανίτη Λυδία, Διαμάντης Χρυσοβαλάντης- Γεώργιος, Μαντζαβίνης Γεώργιος και οι μαθητές της τάξης πιάνου του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων: Βενέτη Αθηνά, Διαμάντης Χρυσοβαλάντης-Γιώργος, Κόκκινου Αρετή, Κωνσταντής Ιωάννης-Εφραίμ, Λιόλιου Όλγα, Μάντη Ανδρομάχη, Μούσια Χρύσα, Μπούνας Αλέξανδρος, Στάικος Χρήστος, Τσιμπέρης Εμμανουήλ. Υπεύθυνοι τάξεων: Καραγιάννης Ελευθέριος, σαξόφωνο- διασκευή έργου, Αναστάση Γεωργία, πιάνο.

22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Συναυλία με την Μπαντίνα της Φιλαρμονικής

ΣΥΝΑΥΛΙΑ με την Μπαντίνα της Φιλαρμονικής, η οποία θα παρουσιάσει ένα πρόγραμμα με γνωστές και αγαπημένες μελωδίες, διοργανώνει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών το Σάββατο 22 Απριλίου, στις 20:30, στην αίθουσα «Β. Πυραϊνέλλας». Την επιμέλεια και τη μουσική διεύθυνση έχει ο Χρήστος Γεωργάνος.

ΒΙΒΛΙΟ

ΘΕΑΤΡΟ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΓΚΛΗΜΑ
ΣΤΗ ΜΑΥΡΗ
ΘΑΛΑΣΣΑ

ΝΟΥΑΡ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

«Εγκλημα στη Μαύρη Θάλασσα» του Γ. Καραγιάννη

Το νέο βιβλίο του οικονομολόγου (και πρώην βουλευτή Ιωαννίνων) Γιάννη Καραγιάννη «Εγκλημα στη Μαύρη Θάλασσα» παρουσιάζουν οι εκδόσεις «Πνοή» την Τρίτη 18 Απριλίου, στις 19:30, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής», στα Γιάννενα.

Ο συγγραφέας Μιχάλης Σπέγγος θα παρουσιάσει το βιβλίο και θα συνομιλήσει με τον συγγραφέα.

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

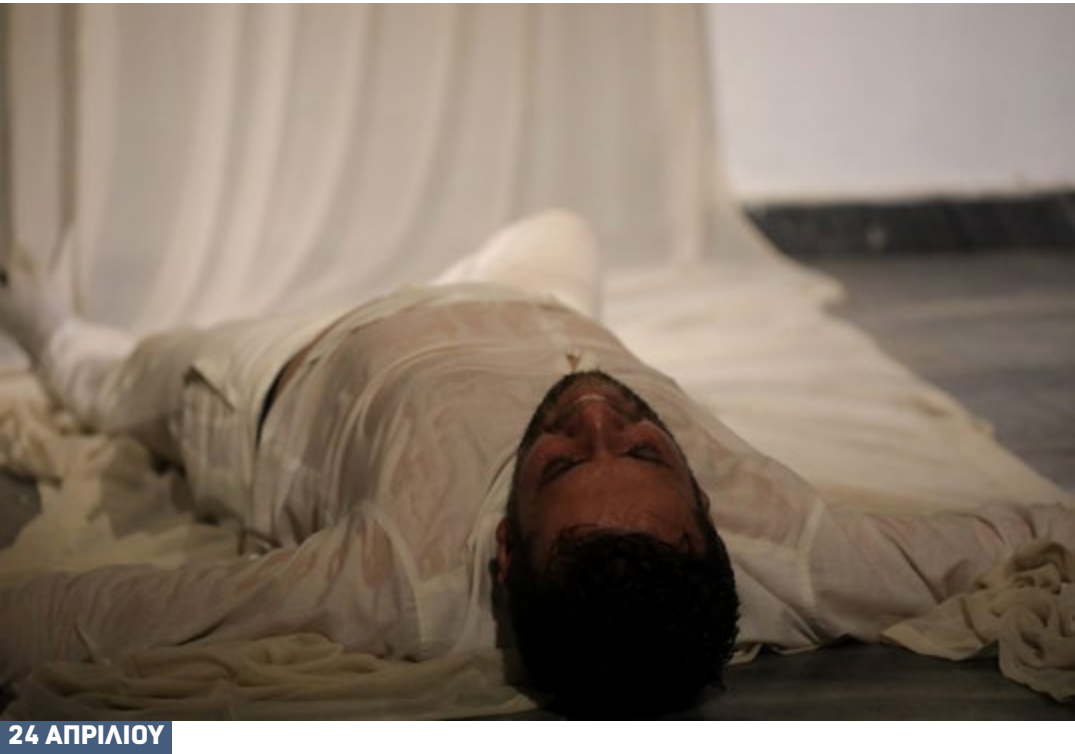
Μαλιάτσης και Comedy for the masses

ΣΤΙΣ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, στις 21:30, ο Πολυχώρος Αγορά φιλοξενεί τον Κώστα Μαλιάτση Σάλα σε μια stand up παράσταση. Μαζί του οι Mikeius και Jeremy. Εισιτήριο: 11 ευρώ στην προπώληση στο Rock Shop και 13 ευρώ στο ταμείο και viva.gr.

21-23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

«Ήταν μια φορά... 'μια φορά'»

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «Κύκλος» (Αραβαντινού 14) παρουσιάζει τη θεατρική παράσταση «Ήταν μια φορά... 'μια φορά'» που βασίζεται σε ιστορίες του Χόρχε Μπουκάι. Η παράσταση θα ανεβαίνει κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή από 21 Απριλίου έως 7 Μαΐου, στις 21:15. Σκηνοθετεί ο Πέτρος Χριστακόπουλος, θεατρική προσαρμογή: Μίνα Παππά, σκηνογραφία-α-ενδυματολογία: Γιάννης Κράβαρης, μουσική σύνθεση Τερέζα Παπακώστα, φωτισμοί Γιάννης Παπαγεωργίου. Παίζουν: Μίνα Παππά, Άννα Μπούντιοκ, Πέτρος Χριστακόπουλος, Μουσικός επί σκηνής: Τερέζα Παπακώστα. Εισιτήριο: 12 ευρώ (10 ευρώ το μειωμένο). Διάρκεια παράστασης 70'. Τηλέφωνο κρατήσεων: 697913970.

24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

«Κοιμώμενος Χαλεπάς... ο σαλός άγιος»

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Κοιμώμενος Χαλεπάς... ο σαλός άγιος», του Άγγελου Ανδρεοπούλου, σε σκηνοθεσία Αλεξάνδρου Λιακόπουλου, έρχεται ξανά στα Γιάννενα, στο θέατρο «Κύκλος» (Αραβαντινού 14), στις 24 Απριλίου, στις 21:00. Το έργο πραγματεύεται τη ζωή του σημαντικού γλύπτη από την Τήνο Γιαννούλη Χαλεπά. Στον ρόλο του Χαλεπά ο Γιώργης Κοντοπόδης. Διάρκεια παράστασης: 80 λεπτά. Εισιτήρια: 14 ευρώ, 10 ευρώ το μειωμένο. Προπώληση ticketservices.gr.

23-24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

«Οικογένεια Γαμπέτα»

Η Σχολή Θεάτρου «Ορφέας» ανεβάζει την κοινωνική σάτιρα «Οικογένεια Γαμπέτα» στις 23 και 24 Απριλίου, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών. Σκηνοθετεί η Ναταλία Μίγδου. Το έργο έχει γράψει η μαθήτρια της σχολής, Αγλαΐα Μαμακή. Παίζουν: Ηλίας Νούσης, Αγλαΐα Μαμακή, Βάσω Ζησίδη, Κατερίνα Στεφάνου, Σωτήρης Παππάς, Ελευθερία Αρλέτου, Βιβή Βλάχου, Αθανασία Κυριακοπούλου, Σοφία Σιώζιου, Γιάννης Δασκαλάκης, Νατάσα Πατσιούρα, Γεωργία Ψόχιου, Μιχάλης Τσιάνος. Συμμετέχει φιλικά: ο Γιάννης Σεντελής. Εισιτήριο 10 ευρώ. Προπώληση στα βιβλιοπωλεία «Αναγνώστης» και «Αίθρα» και στη Σχολή Θεάτρου «Ορφέας».

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Οι «Αποσυνάγωγοι»

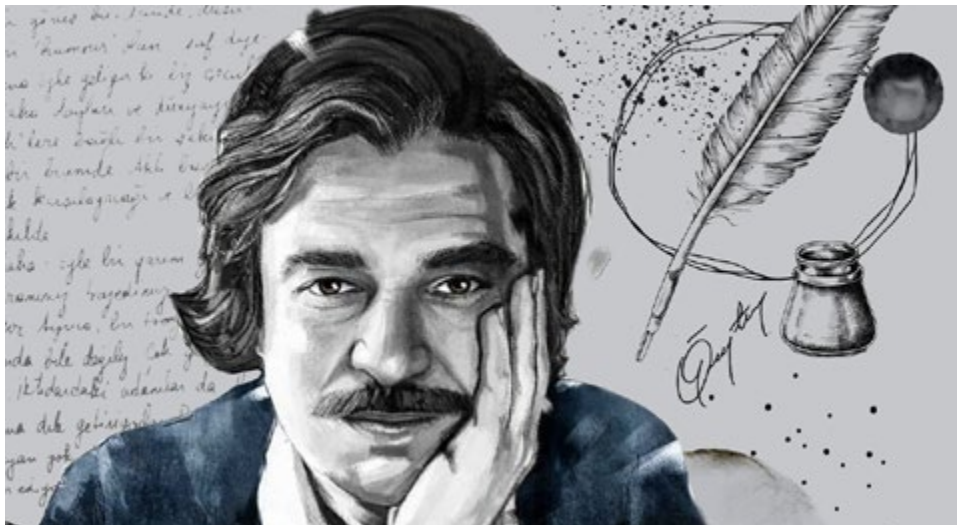
ΑΠΟΣΥΝΑΓΩΓΟΙ
ΟΓΟΥΖ ΑΤΑΪ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΝΙΚΗ ΣΤΑΥΡΙΔΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

Ο Ογούζ Ατάι (1934-1977) γεννήθηκε στην πόλη Ινέμπολου (Ινέπολη), στον Πόντο. Ο πατέρας του ήταν δικαστικός και βουλευτής. Ο Ογούζ τελείωσε το λύκειο στην Άγκυρα και σπούδασε πολιτικός μηχανικός στο Πολυτεχνείο της Κωνσταντινούπολης. Δίδαξε στη Σχολή Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας του Πανεπιστημίου Γίντις στην Κωνσταντινούπολη και έγραψε θεατρικά έργα, διηγήματα και δύο μυθιστορήματα, από τα οποία οι «Αποσυνάγωγοι» αποτελούν το κορυφαίο έργο του, που κυκλοφορεί τώρα σε μετάφραση Νίκης Σταυρίδη από τον Gutenberg (μετάφραση του ένθετου πολύστιχου ποιήματος από τον Δημήτρη Μαύρο). Οι «Αποσυνάγωγοι» τυπώθηκαν στην Τουρκία κατά την αρχόμενη δεκαετία του 1970, αλλά παρακίνησαν το ενδιαφέρον μόνο περί τα μέσα της επόμενης δεκαετίας, οπότε και έγιναν μπεστ σέλερ.

Ποιοι ακριβώς, όμως, είναι οι αποσυνάγωγοι στο μυθιστόρημα του Ατάι και ποια είναι η συναγωγή από την οποία έχουν απομακρυνθεί ή και αποπεμφθεί; Γράφοντας πριν από πενήντα χρόνια, όταν η Τουρκία βρισκόταν υπό τον αστερισμό της Δύσης με εμφανέστερο τρόπο από όσο το κάνει στις ημέρες μας, ο Ατάι είχε προ οφθαλμών τον σχεδόν βίαιο εκσυγχρονισμό μιας κοινωνίας, η οποία έβγαине από την καρδιά της ανατολικής (οθωμανικής, αραβικής και περσικής) παράδοσης, τείνοντας ευήκοον ους σε μια κουλτούρα που ήταν και δεν ήταν δική της. Με αυτή την έννοια οι «Αποσυνάγωγοι» βουτούν βαθιά όχι μόνο στην ιστορία της τουρκικής γλώσσας και του τουρκικού πολιτισμού, αλλά και στις ρίζες από τις οποίες προσπάθησαν να αποκοπούν κατά τον 20ο αιώνα οι Νεότουρκοι και ο Κεμάλ: από την αραβική γραφή, καθώς και από τις επιδράσεις της Περσίας. Στοιχεία σαν κι αυτά επιδιώκει να αποκαταστήσει στο μυθιστόρημά του ο Ατάι, ανοίγοντας την ίδια ώρα έναν διάυλο επικοινωνίας τόσο με το ρωσικό

μυθιστόρημα όσο και με ορισμένες από τις πλέον προωθημένες εκδοχές του ευρωπαϊκού μοντερνισμού. Η πλοκή, στοιχειώδης αν υπολογίσει κανείς την έκταση και τη διάρθρωση του αφηγηματικού ιστού, έχει απόλυτη σχέση με το τι νιώθει ο συγγραφέας για την Τουρκία της εποχής του. Ο Τουργκούτ χάνει ξαφνικά τον αδελφικό του φίλο Σελίμ, ύστερα από την αναπάντεχη αυτοκτονία του. Ο Τουργκούτ, σε κρίση κατάθλιψης, σε όλη τη διάρκεια του πολυσέλιδου μυθιστορήματος, αρχίζει ένα εσωτερικό και εξωτερικό ταξίδι αναζήτησης της αλήθειας (των άλλων, του φίλου του και του ίδιου), καταλαβαίνοντας πως η άρνηση του Σελίμ να αποδεχθεί από τη μια πλευρά την αλλαγμένη ταυτότητα της Τουρκίας και από την άλλη τους συμβατικούς κανόνες της λογοτεχνίας της θα τον μετατρέψει, όπως το έχει προλάβει ήδη πετύχει με τον Σελίμ, σε απόβλητο ή σε αποσυνάγωγο του τόπου και του καιρού του: κανένας δεν είναι πρόθυμος να προσεταιριστεί φιγούρες που πηγαίνουν κόντρα στο πνεύμα ευνομίας και βελτίωσης της χώρας τους, κι ας χρειάζεται η χώρα ένα άλλο πνεύμα ευνομίας κι έναν διαφορετικό αέρα βελτίωσης.

Σχεδιάζοντας ο Ατάι το ταξίδι του Τουργκούτ, θα στήσει ένα ξέφρενο λογοτεχνικό πανηγύρι: δεκάδες συγγραφικές περσόνες του Τουργκούτ και του Σελίμ (αλλά και του Ατάι), απειράριθμα πρόσωπα από την ιστορία της Τουρκίας και της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, ατέλειωτα επινοημένα ή πραγματικά τεκμήρια, πλήθος βιογραφικά σημειώματα, σκωπτική ποίηση του Σελίμ, παραπομπές στην προφορική γλώσσα και στον λόγο της καθημερινής ομιλίας, χειμαρρώδεις σελίδες άστικτης και παραληρηματικής σύνταξης (όταν η συγκεχυμένη συνείδηση πρέπει να ρευστοποιήσει τις παραστάσεις της), εκτεταμένοι κατάλογοι πρωταγωνιστών ή δευτερευόντων ηρώων, καθώς εναλλάσσονται με πυρετικούς ρυθμούς στη δράση, σατιρικές εικόνες εξοντωτικής διάθεσης για τη γραφειοκρατία του δημοσίου (ο Ατάι, ο Τουργκούτ και ο Σελίμ είναι μηχανικοί), αποχαυνωτικές περιπλανήσεις σε μαγαζιά της νύχτας και σε πορνεία, όπου ο Τουργκούτ γελοιοποιεί τους κοινούς φίλους με τον Σελίμ, αποκαθλώνοντας ταυτοχρόνως τον εαυτό του, έρωτες που φθίνουν σε βαθμό αφανισμού, λογοπαίγνια, εγκιβωτισμένες αφηγηματικές ενότητες και μεγαλύτερες ή μικρότερες λογοτεχνικές κατασκευές με παράθεση πραγματικών ή φανταστικών πηγών, αναφορές στον Ντοστογιέφσκι και στους μυθιστορηματικούς του χαρακτήρες (πορτρέτα ανθρώπων σε απόκλιση από τον κόσμο), παιχνίδια με τους τρόπους επί τη βάσει των οποίων γράφεται ένα μυθιστόρημα (εδώ θα ανακαλύψουμε την επιρροή του Ναμπόκοφ), υπαινιγμοί για την ιρλανδική ταυτότητα του Τζέιμς Τζόις, σε αντιβολή με την τουρκική ταυτότητα των «Αποσυνάγωγων», και περαιτέρω υπαινιγμοί για το ποικιλώνυμο πλήθος ονομάτων και τόπων του Τ. Σ. Έλιοτ, όπως και για τη διαχρονική δυναμική του Σαίξπηρ.

ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Οι παραλλαγές του Τομ

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

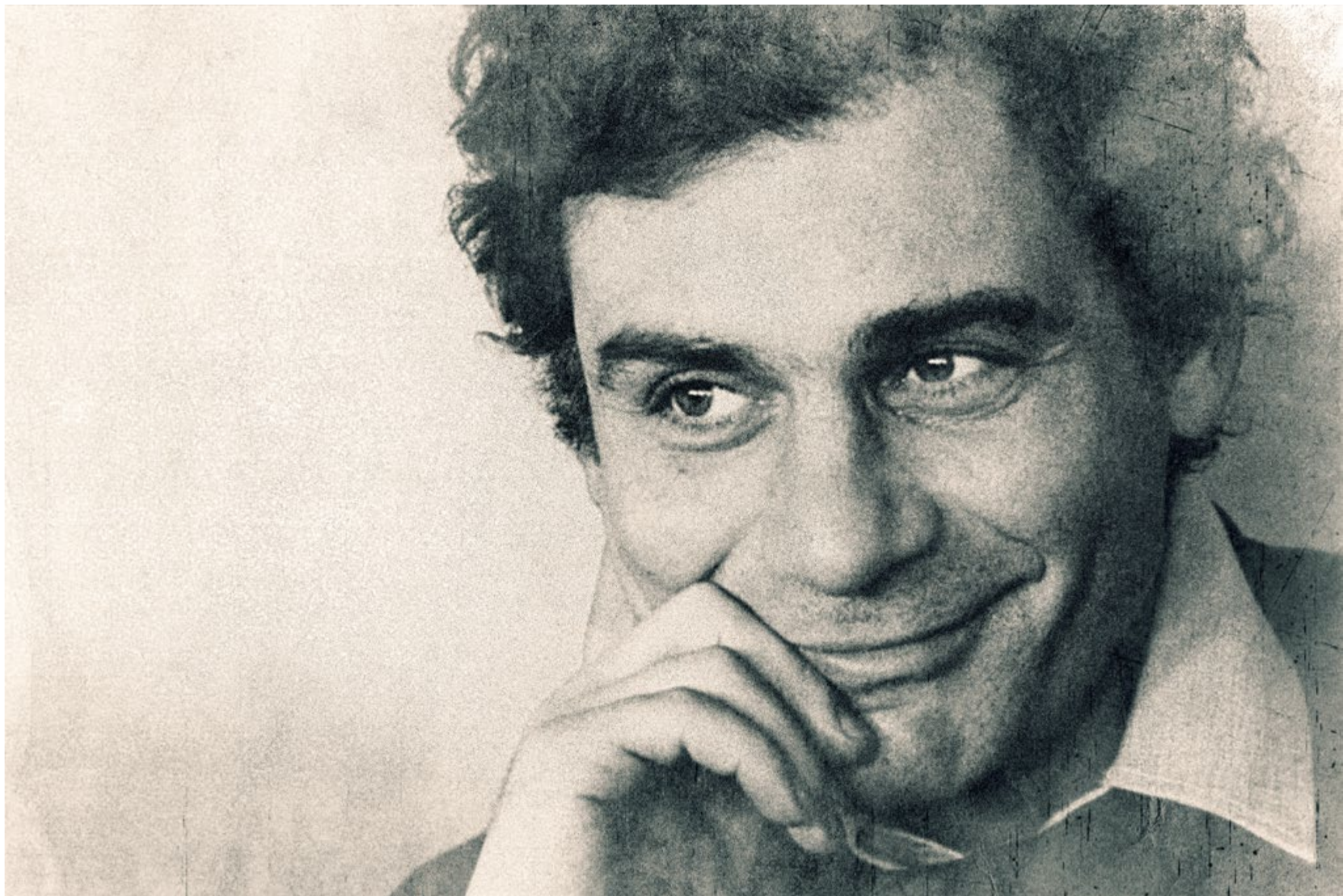
Το 1999 ο Τομ Γουέιτς είχε να κυκλοφορήσει δίσκο 6 χρόνια. Επειδή όμως είναι ο Τομ Γουέιτς, μπήκε στο στούντιο ένα πρωί (ή ένα βράδυ, πού να ξέρουμε τώρα ακριβώς) και στις 16 Απριλίου 1999, πριν από 24 χρόνια, κυκλοφόρησε το 13^ο του άλμπουμ: Mule Variations. Ο δίσκος είναι ένα κανονικό διαμάντι, έστω και αν θεωρείται από τους σκληροπυρηνικούς υποδεέστερους του Bone Machine (που ήταν δηλαδή) ή της πριονοκορδέλας των μέσων της

δεκαετίας του '80 με τρία κολλητά άλμπουμ αδιανόητης αισθητικής και ποιότητας. Μάζεψε λοιπόν ο Τομ που περιμένει, τους διάφορους κολλητούς και φίλους, ανάμεσα στους οποίους βρίσκονταν τυχαία ο Λες Κλέιπουλ που παίζει μπάσο όπως αναπνέει (ακούστε το Sailing the Seas of Cheese των Primus), τον Τζον Χάμοντ, που μεγάλωσε μέσα στα στούντιο με τον Ντίλαν και άλλους, στους οποίους έκανε παραγωγή ο πατέρας του, αλλά και μια σειρά sessionists τεραστίων ικανοτήτων, όπως ο Μαρκ Ρίμποτ και ο μακαρίτης πα, Ραλφ Κάρνι. Φυσικά, παρούσα σε κάθε γραμμή του δίσκου ήταν και η Καθλίν Μπρέναν, η σύντρο-

φος και συνεργάτιδα του Γουέιτς. Όταν βγήκανε όλοι αυτοί από το στούντιο, είχανε μαζί τους κομμάτια όπως το Big in Japan, το Hold On, το Get Behind the Mule (αν τολμάς...) και τα mega hits: Come up to the House, Take it With me και φυσικά, το Chocolate Jesus. Ο Τομ σάρωσε μερικά βραβεία στα Γκράμι τότε, που θεώρησαν το Mule... φολκ άλμπουμ. Το Mule Variations όμως ήταν όλα τα είδη μαζί, με το θαυμαστό τρόπο που τα «μαγείρευε» πάντα ο Τομ Γουέιτς. Και αν δεν το πιστεύετε, ακούστε το ίσως κορυφαίο κομμάτι του δίσκου: το Filipino Box Spring Hog και θα καταλάβετε...

ΤΖΙΑΝ ΜΑΡΙΑ ΒΟΛΟΝΤΕ

Ο θρύλος του πολιτικού σινεμά

Ο Τζιαν Μαρία Βολοντέ, εκτός από μεγάλος ηθοποιός ήταν και σπουδαίος άνθρωπος. Ένας ακούραστος μαχητής για τα δίκαια των καταφρονημένων όλου του κόσμου, ένας εκφραστής του ανθρώπινου πόνου, ένας ανιδιοτελής ιδεολόγος μέχρι τέλους. Σε μια εποχή, όπου στην Ιταλία άκμαζε ο πολιτικός και κοινωνικός κινηματογράφος, με τεράστιες μορφές στη σκηνοθεσία, στο σενάριο και στην υποκριτική, ο Βολοντέ άφησε τις ευκαιρίες μιας σπουδαίας καριέρας στο εξωτερικό, για να μείνει κοντά σε έναν λαό, που έβγαινε από μία οδυνηρή ήττα, προσπαθούσε να πετάξει από πάνω του το φασιστικό στίγμα, να βρει την περηφάνια του, να

αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις, το πολυδιαφημισμένο «οικονομικό θαύμα». Και αυτό γιατί ο Τζιαν Μαρία Βολοντέ ήταν ο πιο διάσημος Ιταλός ηθοποιός στο εξωτερικό και στην Αμερική, λόγω των ερμηνειών του σε σπαγγέτι γουέστερν και κυρίως, στα φιλμ του μέγιστου Σέρτζιο Λεόνε «Για Μια Χούφτα Δολάρια» και «Μονομαχία στο Ελ Πάσο», όπου κρατούσε τους ρόλους του σαδιστή, αρχηγού συμμορίας, απέναντι στον Κλιντ Ίσγουντ. Ρόλους που, όπως είχε εξομολογηθεί, δεν τους είχε σε καμία υπόληψη και τους έκανε για τα χρήματα και για να μπορεί να κάνει αυτό που θέλει στο θέατρο και στο ιταλικό σινεμά.

Συμπληρώνοντας 90 χρόνια από τη γέννησή του (9 Απριλίου 1933), είναι ευκαιρία να θυμηθούμε τα παράδοξα της νεανικής του ηλικίας, την πορεία του στον κινηματογράφο, την ανυπόταχτη στάση του στην τέχνη και στη ζωή, τον ξαφνικό χαμό του στη Φλώρινα, στα γυρίσματα της ταινίας του Θόδωρου Αγγελόπουλου «Το Βλέμμα του Οδυσσέα». Ο Τζιαν Μαρία Βολοντέ γεννήθηκε στο Μιλάνο το 1933, αλλά μεγάλωσε στο Τορίνο, όπου υπηρετούσε ο πατέρας του Μάριο, ένας φασίστας αξιωματικός από το Σαρόνο και διοικητής της Brigata Nera. Η μητέρα του Καρολίνα Μπιάνκι, ήταν γόνος μίας πλούσιας οικογένειας βιομηχάνων του Μιλάνου, ενώ και ο μικρότερος αδελφός του Κλάουντιο ήταν επίσης ηθοποιός. Το μικρόβιο της ηθοποιίας θα το κολλήσει πριν ενηλικιωθεί. Έτσι, θα την «κοπανήσει» από το μεγαλοαστικό περιβάλλον της οικογένειάς του στα μέσα του '50, για να πάει στη Ρώμη να σπουδάσει υποκριτική στην Accademia Nazionale di Arte Drammatica Silvio D'Amico, απ' την οποία θα αποφοιτήσει το 1957 για να μπει στο επάγγελμα, μέσω της τηλεόρασης και του θεάτρου, πριν καθιερωθεί στον κινηματογράφο.

«ΟΧΙ» ΣΤΟ ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ

Το κινηματογραφικό του ντεμπούτο θα το κάνει το 1960 στην ταινία «Υπό δέκα σημαίες», του Ντούλιο Κολέτι, δίπλα στους Τσαρλς Λότον και Βαν Χέφλιν. Πολύ γρήγορα όμως, θα έρθει και η διεθνής καταξίωση, όταν το 1964 θα πρωταγωνιστήσει στο περίφημο γουέστερν «Για Μια Χούφτα Δολάρια» και αμέσως, τον επόμενο χρόνο, στη «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» του Σέρτζιο Λεόνε. Ερμηνεύοντας στην πρώτη ταινία τον «Ράμον Ρόχος» και στη δεύτερη τον «Ελ Ιντίο», δυο υπέροχους ρόλους, που θα του ανοίξουν την πόρτα για μια μεγάλη καριέρα στην Αμερική και στο Χόλιγουντ και θα την κλείσει δίχως δεύτερη σκέψη, καθώς οι αρχές του δεν του επέτρεπαν να μετατραπεί σε έναν κρίκο στην αλυσίδα που θα «υπηρετεί τις συντηρητικές δομές της κοινωνίας, τους μηχανισμούς της εξουσίας».

ΣΚΑΒΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ο Βολοντέ, που θα παίξει σχεδόν τα πάντα, ακόμη και κωμικούς ρόλους, όπως στις ξεκαρδιστικές ταινίες «Οι Γενναίοι του Μπρανκαλεόνε» του Μάριο Μονιτσέλι και «Ένας Υπέροχος Κερατάς», εκεί που θα διaprέψει είναι οι δραματικές, αστυνομικές, κοινωνικές ταινίες, όλες έχοντας πολιτικό περιεχόμενο. Σχεδόν σε όλες του τις ερμηνείες, ο Βολοντέ, θυσιάσε τη φυσική του ομορφιά και την απaráμιλλη γοητεία του, έκανε μία λεπτομερή και σχολαστική έρευνα για να προετοιμαστεί για τον ρόλο,

Με τον Αλαιν Ντελόν στη ταινία «Ο Κόκκινος Κύκλος»

να σκάψει στον χαρακτήρα. Δεν αρκούταν στην υποκριτική του δεξιότητα, αλλά ήθελε να συνεισφέρει με τη δική του οπτική κριτική στη φυσιογνωμία των χαρακτήρων, να βάλει την αληθινή ζωή στο φιλμ.

ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΕΣ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ

Η συνεργασία του με τον εξόχως πολιτικό σκηνοθέτη Έλιο Πέτρι, θα του χαρίσει αξιομνημόνευτους ρόλους. Στην ταινία «Στον Καθένα το Δικό του» (1967) θα είναι ο καθηγητής γυμνασίου που διερευνά ένα έγκλημα της μαφίας, ενώ στο αστυνομικό εμβληματικό φιλμ «Υπεράνω Πάσης Υποψίας» (1970) υποδύεται μοναδικά τον ανώτατο αξιωματικό της αστυνομίας, που δολοφονεί την ερωμένη του και τεστάρει την αστυνομία αν μπορεί να βρει ότι αυτός είναι ο εγκληματίας. Μια ερμηνεία που θα του χαρίσει το Χρυσό βραβείο David di Donatello. Θα ακολουθήσει το 1971 το φημισμένο «Η Εργατική Τάξη Πάει στον Παράδεισο» κρατώντας τον ρόλο του νευρωτικού εργάτη, ενώ την ίδια εποχή θα γυρίσει και το «Sacco e Vanzetti», αυτή τη φορά σε σκηνοθεσία του Τζουλιάνο

Μοντάντο, υποδύμενος τον περήφανο αναρχικό Μπαρτολομέο Βαντζέτι. Με τον σημαντικό Φραντσέσκο Ρόζι θα γυρίσει την «Υπόθεση Ματέι», ενώ το 1979 θα πρωταγωνιστήσει στο εξαιρετικό πολιτικό δράμα «Ο Χριστός Σταμάτησε στο Έμπολι». Εδώ θα σταθούμε, καθώς ο Βολοντέ θα κάνει μία από τις καλύτερες ερμηνείες του υποδύμενος έναν εξόριστο συγγραφέα και ζωγράφο, από το καθεστώς του Μουσολίνι, σε ένα χωριό της Μπασιλικάτα. Ένα χωριό, το οποίο ζει μέσα στη δυστυχία, ενώ οι κάτοικοί του παραμένουν πόνια της εξουσίας, σκλάβοι των προλήψεων και των συντηρητικών στερεότυπων. Ο Ρόζι αξιοποιεί το κείμενο του Κάρλο Λέβι και το σενάριο του Τονίνο Γκουέρα, ενώ η συνταρακτική ερμηνεία του Βολοντέ συμβαδίζει απόλυτα με εκείνη της δικής μας Ειρήνης Παπά, που δίνει τα ρέστα της. Επίσης, συμμετείχε σε αριστουργηματικές ταινίες, όπως το αστυνομικό φιλμ «Ο Κόκκινος Κύκλος» του μέγιστου Ζαν Πιέρ Μελβίλ, δίπλα στους Αλέν Ντελόν και Ιβ Μοντάν και το πολιτικό δράμα «Todo modo» και πάλι του Έλιο Πέτρι και δίπλα στον Μαρτσέλο Μαστρογιάνι.

Χ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Νεκρός στη Φλώρινα

ΤΟ 1994 κι ενώ βρίσκεται στη Φλώρινα για τα γυρίσματα της ταινίας του Αγγελόπουλου «Το Βλέμμα του Οδυσσέα» κάτω από δύσκολες συνθήκες, θα τον προδώσει η καρδιά του και στις 6 Δεκεμβρίου θα βρεθεί νεκρός. Η νεαρή τότε βοηθός σκηνοθέτη της ταινίας Μαργαρίτα Μαντά που βρήκε πρώτη τον θρύλο του ευρωπαϊκού σινεμά νεκρό, θα αφηγηθεί μέσα από τις σελίδες του βιβλίου της: «Πεσμένος μπροστά στο μπάνιο. Ο Τζιαν Μαρία. Ημίγυμνος. Παγωμένος. Νεκρός. Το αριστερό μου χέρι στην καρδιά του. Το ξέρω πριν τον αγγίξω. Η πρώτη μου φορά που βρίσκω κάποιον νεκρό και ο νεκρός είναι ο Τζιαν Μαρία Βολοντέ. Το προηγούμενο μόλις βράδυ τραγουδούσαμε μέχρι τις τρεις το πρωί παρέα στην τραπεζαρία του "L'Ugolino" Pandiera rossa triumphera...» Ο Τζιαν Μαρία Βολοντέ πέθανε πρόωρα, σε ηλικία μόλις 61 χρόνων, αλλά όπως θα ήθελε, στις προετοιμασίες ακόμη μίας ταινίας, δίπλα σε αγαπημένους συναδέλφους του, κοντά σε νέους και νέες, τραγουδώντας «Avanti Popolo». Θα φύγει περήφανα, όπως έζησε όλη τη ζωή του, αφήνοντας πίσω του μια κόρη, τις ερμηνείες του, την πολιτική του σκέψη, τους αγώνες του, για έναν δίκαιο κόσμο. Ευκαιρία να τον ξαναανακαλύψουμε όλοι μας - ακόμη και στην Ιταλία...

Οι «**25+1** ρετρό ιστορίες» και «Οι «**αποστάτες**» τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι»

Οι δύο εκδόσεις του Τύπου Ιωαννίνων και της ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ
είναι ξανά εδώ, στα βιβλιοπωλεία των Ιωαννίνων.

Οι «**25+1 ρετρό ιστορίες**», είναι... 26 ιστορίες από το παρελθόν των Ιωαννίνων, με φωτογραφίες και κείμενα από τη σαββατιάτικη στήλη του typos-i.gr, «Ρετρό». Είναι ένα άλμπουμ με σκληρό εξώφυλλο, δίγλωσσο (ελληνικά και αγγλικά) που τώρα, είναι πια στη δεύτερή του έκδοση. Οι «25+1 ρετρό ιστορίες» επιδιώκουν να ξανασυστήσουν, με έναν διαφορετικό τρόπο, την πόλη των Ιωαννίνων στους ίδιους τους Γιαννιώτες αλλά και στους επισκέπτες. Κείμενα και φωτογραφίες «συμπράττουν» για να αφηγηθούν ιστορίες, αξιοποιώντας ιστορικά δεδομένα, επιστημονική βιβλιογραφία, αρχειακό υλικό, αλλά και μύθους που κρύβουν τη δική τους αλήθεια. Στη «σύμπραξη» αυτή το δικό της λιθαράκι βάζει και η αποτύπωση μιας ιστορίας σε κόμικς.

«Οι «**αποστάτες**» τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι» είναι η ιστορία των δημοτικών εκλογών στα Ιωάννινα, από το 1925 ως το 2014. Δήμαρχοι, παρατάξεις, αντιπαραθέσεις, επεισόδια σε προεκλογικές περιόδους, ανέκδοτα και ιδιοτροπίες των υποψηφίων και των δημάρχων. Ποιος ήταν ο μακροβιότερος δήμαρχος; Ποιος δήμαρχος ευχήθηκε στον βασιλιά «και εις ανώτερα»; Ποιες οι «ανίερες» προεκλογικές συμμαχίες που έγιναν; Ποιοι κατηγορήθηκαν ως «αποστάτες»; Ποιος ήταν ο «ηπειρωτάρχης» του Μεσοπολέμου; Ποια λέξη στοίχισε σε έναν υποψήφιο δήμαρχο την εκλογή του; Ποιος δήμαρχος μεγάλωσε με «καλαμποκίσιο αλεύρι»; Ποιος δήμαρχος ξυπνούσε μετά τις 11 το πρωί; Ποιος υποψήφιος μοίραζε φέιγ βολάν στην πόλη με κουτσομπολιά για τον αντίπαλό του; Ποιος δήμαρχος ήταν ο μπον βιβέρ της εποχής του; Πότε έγινε το πρώτο προεκλογικό debate; Ποιοι δήμαρχοι πέτυχαν υψηλά ποσοστά εκλογής;